

Список використаних джерел:

1. Сливенко В., Захарченко Т. Розвиток культурного туризму в Італії. Туризм та креативні індустрії: сучасні виклики: зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф., 12-13 трав. 2022 р. Дніпро : Біла К. О., 2022. С. 81-83.
2. Сливенко В. А, Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.
5. Сливенко В. А., Пурас Т. В. Вплив масового туризму на збереження культурної ідентичності в країнах ЄС (на прикладі Італії). *Економіка і менеджмент 2024: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 4-5 квіт. 2024 р.: у 9 т. Дніпро: Біла К. О. 2024. С. 63-66. URL: <https://confcontact.com/node/764>.

Канд. істор. наук Сливенко В. А., Нечаєвський М. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ КУРОРТНОЇ МЕДИЦИНИ

Курортна медицина (курортологія) – це розділ медицини, що вивчає лікувальні властивості природних чинників курортів, механізми їх дії на організм та принципи застосування цих чинників у профілактиці, лікуванні й медичній реабілітації. Її завдання – науково обґрунтовувати показання і протипоказання, підбирати індивідуальні режими та дозування процедур, оцінювати ефективність курсів і контролювати можливі ризики. Курортна медицина тісно пов'язана з фізіотерапією, гігієною, кліматологією та клінічними спеціальностями, адже працює з широким колом станів: від наслідків травм і операцій до хронічних захворювань у стадії ремісії. Вона також підтримує профілактичні програми, формує рекомендації щодо здорового способу життя і раціонального відновлення. Практична база курортної медицини – санаторно-курортні заклади та реабілітаційні центри, що використовують природні лікувальні ресурси.

Основу курортної медицини становлять природні лікувальні фактори: мінеральні та термальні води, лікувальні грязі й озокерит, морська вода та

повітря, сонячна радіація, особливості місцевого клімату, ропа лиманів і озер, а також ландшафтні умови. Найпоширеніші методи їх застосування – бальнеотерапія (ванни, душі, питне лікування), пелоїдотерапія (аплікації грязей), кліматотерапія (аеротерапія, геліотерапія), таласотерапія, а також апаратна фізіотерапія й лікувальна фізкультура як доповнення. Ключова вимога – це дозованість, оскільки інтенсивність процедур підбирають з урахуванням віку, стану здоров'я, фази захворювання та адаптації до клімату. На курортах важливе поєднання лікувального впливу з режимом дня, харчуванням і руховою активністю, що підвищує загальний реабілітаційний ефект.

Ефективність курортного лікування залежить від правильного відбору пацієнтів. Зазвичай санаторно-курортні програми рекомендують у періоді ремісії або стабілізації стану, коли немає гострого запалення чи декомпенсації. Профілі санаторіїв можуть бути кардіологічними, пульмонологічними, гастроентерологічними, неврологічними, опорно-рухового апарату, дерматологічними тощо; для кожного профілю визначають показання і тривалість курсів. До типових протипоказань належать гострі інфекції, активні кровотечі, тяжкі форми серцевої недостатності, злоякісні новоутворення (за винятком окремих випадків за рішенням лікаря), виражені психічні розлади, стани, що потребують невідкладної допомоги. Перед направленням проводять обстеження, визначають ризики та складають індивідуальний план процедур.

Курортна медицина виконує відразу кілька функцій: медичну реабілітацію після травм, операцій і загострень хронічних хвороб; вторинну профілактику (зниження ризику повторних загострень); відновлення працездатності та формування здорових звичок. У багатьох випадках санаторний етап доповнює стаціонарне й амбулаторне лікування, дозволяючи закріпити результат у безпечному середовищі з контрольованими навантаженнями. Паралельно зростає роль оздоровчого та медичного туризму: люди обирають курорти не лише за природними ресурсами, а й за рівнем медичного сервісу, доказовістю програм, наявністю діагностики та мультидисциплінарних команд. Перспективним напрямом є поєднання курортного лікування з сучасною реабілітацією, телемедичним супроводом і персоналізованими рекомендаціями, що робить курорти конкурентнішими і кориснішими для пацієнтів.

Сучасні курорти дедалі частіше використовують дані станцій у цифрових сервісах: щоденні бюлетені погоди й біоклімату для лікарів та відпочивальників, інтерактивні табло, мобільні сповіщення про ультрафіолет, жару чи небезпечний вітер. Це підвищує безпеку процедур і допомагає планувати інфраструктуру: навіси, питні пункти, маршрути теренкурів, графіки активностей. Кліматичні ряди потрібні також для стратегічного розвитку курорту: оцінювання ризиків зміни клімату, водного забезпечення, ерозії узбережжя та подовження або скорочення «високого сезону». Перспективним є поєднання даних кліматичних станцій із медичним моніторингом пацієнтів (пульс, тиск, фізична активність) для персоналізованих рекомендацій.

Таким чином, курортна медицина виконує багато важливих функцій: 1) медичну реабілітацію після травм, операцій і загострень хронічних хвороб; 2) вторинну профілактику (зниження ризику повторних загострень); 3) відновлення працездатності та формування здорових звичок. Сучасна курортна медицина перетворюється на важливий елемент системи управління якістю й конкурентоспроможністю курортних послуг.

Список використаних джерел:

1. Курортологія. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-52032>.
2. Про затвердження Загального положення про санаторно-курортний заклад: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001 № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/805-2001-%D0%BF>.
3. Малахова С. М. Курортологія та курорти України: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. URL: https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_ta_kurorty_Ukrayiny_2019.pdf.
4. WMO. Standards and requirements for climate observations URL: <https://wmo.int/standards-and-requirements-climate-observations>.